

Kokkolan ilmasto-ohjelma 2025 - 2035

Kaupunginhallitus 25.11.2024 § 500

Valmistelija Ilmastoasiantuntija Jenni Silvola

Kokkolan kaupunkistrategian 2022 – 2025 uusi toiminnan kivijalan osa on kaupungin kunnianhimoinen hiilineutraalisuustavoite. Tavoitteena on rakentaa menestymisen edellytyksiä tuleville vuosikymmenille ja sukupolville olemalla hiilineutraali kaupunki vuoteen 2035 mennessä. Hiilineutraalisuudella tarkoitetaan ilmastolain mukaista tasapainoa vuotuisten kasvihuonekaasupäästöjen ja -poistumien välillä Kokkolan kaupungin alueella. Vuodesta 2035 eteenpäin tavoitteena on olla hiilinegatiivinen. Ensimmäisenä askeleena kohti hiilineutraaliutta Kokkolan kaupunki liitettiin Hinku (Kohti hiilineutraalia kuntaa) -verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä 13.6.2022. Hinku-verkoston jäsenenä kaupungilla on tavoitteena vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Ilmastonmuutos on yksi merkittävimmistä globaaleista ongelmista. Ilmasto on maapallolla muuttunut ja vaihdellut aina, mutta ensimmäistä kertaa muutoksen aiheuttaa ihmisen toiminta. Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) kuudennen arviointiraportin mukaan maapallon ilmasto on lämmennyt jo yli yhden asteen verran 1800-luvun lopun jälkeen. Suurin syy ilmastonmuutokseen on fossiilisten polttoaineiden käyttö, mikä lisää hiilidioksidin määrää ilmakehässä. Ilmastonmuutos vaikuttaa ihmisten elämään lisäämällä erilaisia sään ja ilmaston ääri-ilmiöitä, kuten helleaaltoja, rankkasateita, kuivuutta ja trooppisia hirmumyrskyjä. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat jo havaittavissa paikallisesti myös Suomessa. Kokkolassa ne näkyvät erityisesti lisääntyvinä sateina, pidentyneinä hellejaksoina ja lyhentyneinä talvikausina.

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi on asetettu sekä kansallisia että kansainvälisiä tavoitteita. YK:n Pariisin ilmastopimuksen tavoitteena on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu 1,5 asteeseen. Suomen kansallinen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035. Päästövähennystavoitteet ovat -60 % vuoteen 2030 mennessä, -80 % vuoteen 2040 mennessä ja -90 % pyrkien kuitenkin -95 % vuoteen 2050 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon. Jotta nämä tavoitteet saavutetaan, kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää merkittävästi tulevien vuosikymmenten aikana. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen lisäksi on tärkeää, että maankäyttö, maankäytön muutos ja metsien käyttö -sektorin (LULUCF) päästöjä vähennetään ja mahdollisia hiilinieluja vahvistetaan sekä kasvatetaan.

Kunnat ovat keskeisessä roolissa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa ja ilmastomuutoksen torjumisessa, sillä ne vastaavat mm. paikallisesta kaavoituksesta, liikennesuunnittelusta ja ympäristökasvatuksen järjestämisestä. Näiden keinojen lisäksi kunnat pystyvät myös vaikuttamaan tuottamiinsa päästöihin esimerkiksi julkisten hankintojen kautta. Toinen merkittävä keino kunnilla on vähentää omistamiensa kiinteistöjen aiheuttamia päästöjä erilaisilla energiaratkaisuilla.

Kokkolan päästövähennystavoitteet on ilmasto-ohjelmassa asetettu seuraavasti:

- Vuoteen 2030 mennessä käyttöperusteisia kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 55 prosenttia vuoden 2007 tasosta. Loput 25 prosenttia Hinku-tavoitteesta saavutetaan päästöhyvityksillä.
- Vuoteen 2035 mennessä käyttöperusteisia päästöjä vähennetään vähintään 61 prosenttia vuoden 2007 tasosta.
- Vuoteen 2040 mennessä käyttöperusteisia päästöjä vähennetään vähintään 65 prosenttia.

Kokkolan kaupungin alueella aiheutuvien käyttöperusteisten päästöjen vähentämisen lisäksi kaupunki pyrkii vähentämään myös kulutusperusteisia päästöjä. Kokkolan asukkaiden hiilijalanjälkeä pyritään pienentämään ja seuraamaan.

Kokkolalla on pitkät perinteet ympäristönsuojelussa ja kestävän kehityksen edistämisessä. Kesäkuussa 2002 Kokkolan kaupunginvaltuusto päätti käynnistää paikallisen Kestävän kehityksen toimintaohjelman, Kokkolan Agendan, laatimisen. Ohjelmatyön taustalla olivat kansainvälisellä tasolla kunnille asetetut velvoitteet. Kokkolan kaupunki päätti samalla allekirjoittaa Aalborgin asiakirjan, jolla kaupunki sitoutuu huomioimaan kestävän kehityksen toiminnassaan ja laatimaan paikallisen toimintaohjelman. Kokkolan ensimmäinen kestävän kehityksen toimintaohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa kesäkuussa 2004. Toimintaohjelma sisälsi kestävän kehityksen edistämiseksi asetetut päämäärät sekä niiden saavuttamiseksi laaditut tavoite- ja toimenpide-ehdotukset. Ohjelman päivittämistä ei kuitenkaan ole tehty säännöllisesti, ja se on tällä hetkellä vanhentunut.

Kokkolan ilmasto-ohjelman valmistelu alkoi maaliskuussa 2023, kun Hinku-ohjausryhmä päätti hakea Ympäristöministeriön avustusta ohjelman laadintaan. Avustuspäätös saatiin kesäkuussa, jonka jälkeen teematyöryhmät aloittivat työn keräämällä tietoa kaupungin ilmastotyön nykytilanteesta. Ilmasto-ohjelman laadinta käynnistyi virallisesti ympäristöministeriön myöntämän avustuksen myötä.

Kokkolan ilmasto-ohjelma 2025 - 2035 on ensimmäinen kaupunkistrategian mukainen kehittämisohjelma, joka painottuu ilmastoteemaan. Sen tavoitteena on tukea kaupungin ilmastotavoitteiden toteutumista sekä hillinnän että sopeutumisen osalta, tuoda kulutuksesta aiheutuvat päästöt ja niiden vähentäminen näkyvämmiin mukaan kaupungin kestävän kehityksen työhön sekä vauhdittaa siirtymistä kiertotalouden periaatteiden mukaisiin

ratkaisuihin. Ohjelman sisällössä käsitellään kaupungin ilmastotyön lähtökohtia, nykyisiä päästöjä, päästövähennystavoitteita sekä konkreettisia toimia päästöjen vähentämiseksi. Lisäksi ohjelmaan sisältyy suunnitelma ilmastotavoitteiden toteutumisen seurantaan sekä viestintä- ja osallistamistoimista eri sidosryhmille. Ilmasto-ohjelma sisältää myös Kokkolan kasvihuonekaasutaseselvityksen, jossa on arvioitu Kokkolan hiilinielut ja -varastot aluetyypeittäin sekä niiden kehitys nykyhetkestä 2040-luvulle.

Ilmasto-ohjelma on jaettu viiteen pääteemaan.

1. Maankäyttö, rakentaminen ja kestävä kaupunkiluonto
2. Liikenne
3. Energia ja energiatehokkuus
4. Kiertotalous ja kestävä kulutus
5. Kaupungin ilmastotyö, -viestintä ja -verkostot

Kokkolan ilmasto-ohjelmaa on valmisteltu poikkihallinnollisesti tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, konserniyhtiöiden ja liikelaitosten kanssa. Lisäksi sen tekemiseen on osallistunut laajasti eri sidosryhmiä, lähes 930 ihmistä ja useita eri organisaatioita. Luonnos Kokkolan ilmasto-ohjelmasta on esitetty liitteessä A.

Liite A Laajempi horisontti: Kokkolan ilmasto-ohjelma
2025 - 2035

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää

- 1 pyytää ilmasto-ohjelmasta lausunnot lautakunnilta, johtokunnalta sekä keskeisiltä sidosryhmiltä sekä muilta toimijoilta.
- 2 asettaa luonnoksen ilmasto-ohjelmasta yleisesti nähtäväksi kaupungin verkkosivuille 29.11.2024 – 20.12.2024 välisenä aikana kommentteja varten.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

Kaupunginhallitus 13.01.2025 § 6

Valmistelija:

Ilmastoasiantuntija Jenni Silvola

Kaupunginhallitus käsitteli Kokkolan ilmasto-ohjelman luonnoksen kokouksessaan 25.11.2024. Samalla kaupunginhallitus päätti pyytää ohjelmasta lausunnot kaupungin lautakunnilta ja vesilaitosjohtokunnalta sekä keskeisiltä sidosryhmiltä. Ohjelmaluonnos asetettiin yleisesti nähtäville kaupungin verkkosivuille 29.11.–20.12.2024, ja tästä tiedotettiin kaupungin verkkosivuilla sekä Kokkola-lehdessä. Ilmasto-ohjelman luonnos käytiin esittelemässä myös vanhus- ja vammaisneuvostolle, monikulttuurisuusneuvostolle sekä nuorisovaltuustolle.

Lausunnot saatiin kaupungin lautakuntien ja vesilaitosjohtokunnan lisäksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Keski-Pohjanmaan liitolta, Kokkolanseudun Kehitys Oy:ltä, Pohjanmaan jätelautakunnalta, MTK Keski-Pohjanmaalta, Keski-Pohjanmaan Luonto ry:ltä, Österbottens Producentförbundilta sekä nuorisovaltuustolta. Mielipiteitä saatiin kolme (3) kpl. Lausunnot ja mielipiteet ovat kokonaisuudessaan liitteissä B ja C. Lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta täydennetty ilmasto-ohjelma on liitteessä A.

Liite A Laajempi horisontti: Kokkolan Ilmasto-ohjelma 2025-2035
Oheisaineistona Lausunnot ilmasto-ohjelman luonnoksesta
Mielipiteet ilmasto-ohjelman luonnoksesta

Lausunnot

Kursivoidulla tekstillä on esitetty Kokkolan kaupungin ilmasto-ohjelmaan tehdyt muutokset ja lisäykset sekä vastaukset/vastineet lausuntoihin.

Kaupunkirakennelautakunta:

Kaupunkirakennelautakunta pitää ilmasto-ohjelmaa kattavana ja osallistavasti laadittuna. Se suosittelee, että liikenteen osalta ohjelmaan lisätään tarkempaa huomiota vesiliikenteestä, raideliikenteestä ja raskasliikenteestä. Pyöräilyn edistäminen tulee huomioida erityisesti talvikunnossapidon tarpeen osalta. Lautakunta ehdottaa maataloudelle omaa osiota, jossa linjataan päästövähennystavoitteita ja tuetaan maatalousyrittäjiä siirtymässä kestävämpään tuotantoon. Lisäksi esitetään luontoliikunta- ja retkeilyreittiselvityksen toimenpiteiden lisäämistä ohjelmaan sekä oman osion lisäämistä päästöhyvityksistä. *Lautakunnan esittämät kehitysehdotukset on otettu huomioon ilmasto-ohjelman päivityksessä. Ohjelmaan on lisätty oma osionsa, jossa esitetään keskeisimmät päästölähteet, mukaan lukien maatalous. Lisäksi maatalouden päästöjen vähentämiseksi on lisätty neljä uutta toimenpidettä. Luontoliikunnan ja retkeilyreittien kehittäminen on nostettu omaksi toimenpiteekseen, ja niiden roolia kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen tukemisessa on tarkennettu. Päästöhyvitysten merkitystä kaupungin ilmastotyössä on selvennetty lisäämällä ohjelmaan oma osio, jossa päästöhyvitysten rooli ja niiden vaikutus tavoitteiden saavuttamiseen on kuvattu. Pyöräilyn edistämiseksi talvikunnossapidon tarpeet tullaan myös huomioimaan liikenteen toimenpiteiden yhteydessä.*

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta:

Lautakunta kiinnittää huomiota ilmastokasvatukseen ja asenneilmapiirin muutokseen, joiden tulisi näkyä ohjelman toimenpiteissä selkeämmin. Se korostaa luontoliikunnan ja retkeilyn merkitystä ympäristökasvatuksessa sekä saavutettavien reittien kehittämisen tärkeyttä. Lisäksi lautakunta nostaa esiin korjausrakentamisen edut uudisrakentamiseen verrattuna sekä

materiaalitehokkuuden ja resurssienhallinnan osaamisen parantamisen. *Lausunnon perusteella ilmasto-ohjelmaan on tarkennettu korjausrakentamisen roolia, ja ohjelmaan on lisätty uusi toimenpide "Neuvonta ja ohjaus kestäviin toimintatapoihin kulttuuriympäristöissä."* Lisäksi toimenpiteen "Rakennushankkeiden hiilijalanjälki" kuvausta on täsmennetty korostaen korjausrakentamisen ilmastohyötyjä. Lautakunnan huomio vastuutoimialojen korjaamisesta kaupungin nykyisen organisaatorakenteen mukaiseksi on otettu huomioon, ja liitteen 1 toimenpiteissä vastuutahot on päivitetty vastaamaan nykyistä organisaatiota.

Opetus- ja kasvatuslautakunta:

Lautakunta näkee ohjelman tärkeänä työkaluna hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi ja painottaa ympäristökasvatuksen keskeistä roolia. Se esittää tarkennuksia ilmasto- ja kestävyyskasvatukseen varhaiskasvatuksessa. Lisäksi se ehdottaa luontokouluyhteistyön kehittämistä taloudellisten resurssien puitteissa ja energiansäästötoimien laajentamista pilottikohteiden ulkopuolelle. *Lausunnossa esitettyjen tarkennusten pohjalta ohjelmassa on päivitetty toimenpiteitä "Luontokouluyhteistyö" sekä "Ilmasto- ja kestävyyskasvatus varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa" vastaamaan lausunnossa annettuja suosituksia.*

Rakennus- ja ympäristölautakunta:

Lautakunta korostaa ilmasto-ohjelman merkitystä hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa ja sopeutumistoimien edistämisessä. Se painottaa ilmastoasioiden asiantuntijuuden, viestinnän ja neuvonnan merkitystä sekä luonnon ilmastokestävyyden tukemista ennallistamistoimilla. Lautakunta ehdottaa päästöhvytyksistä ja tuuli- sekä aurinkoenergian roolista tarkempaa osuutta ohjelmaan. *Päästöhvytysten merkitystä kaupungin ilmastotyössä on selvennetty lisäämällä ohjelmaan oma osio, jossa päästöhvytysten rooli ja niiden vaikutus tavoitteiden saavuttamiseen on kuvattu.*

Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta:

Lautakunta painottaa, että ilmasto-ohjelman tavoitteiden tulee olla linjassa työllisyyden edistämisen kanssa. Turpeen käytön vähentämisen vaikutuksia on jo aiemmin tuettu työllisyyspalveluilla, ja energiamurroksen koulutustarpeet huomioidaan jatkossa. Palvelujen sijainti ja etäosallistumismahdollisuudet tulee suunnitella kestävästi.

Ympäristöterveyslautakunta:

Lautakunta painottaa ilmastonmuutoksen vaikutuksia ympäristöterveyteen, kuten lämpöaaltojen ja kosteuden lisääntymistä sekä niiden riskejä elintarvikehygienialle ja asumisterveydelle. Se esittää häiriötilannesuunnitelmien täydentämistä ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelmalla ja tuo esiin mahdollisuudet liikenteen

päästöjen vähentämiseen paremmalla suunnittelulla. *Ilmasto-ohjelmassa on tarkennettu ilmastonmuutoksen vaikutuksia kunnan ympäristöterveyden toimialaan "Ilmastonmuutokseen sopeutuminen"-osiossa. Ohjelmassa huomioidaan lämpöaaltojen ja kosteuden lisääntymisen riskit erityisesti elintarvikehygienian ja asumisterveyden näkökulmasta.*

Vesilaitosjohtokunta:

Lautakunta tuo esiin ilmastonmuutoksen vaikutukset vesihuoltoon, kuten raakaveden laadun ja vedentuotannon haasteet. Kokkolan Veden hyväksytyt päästövähennystoimenpiteet on sisällytetty ilmasto-ohjelmaan.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus:

ELY-keskus pitää ilmasto-ohjelmaa kattavana ja osallistavana. Vuosittainen raportointi saa kiitosta, samoin ympäristökasvatuksen integrointi varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Lausunnossa toivotaan lisää resursseja toisen asteen ympäristökasvatukseen sekä liikkumisen edistämistä ilmastokasvatuksessa. Kestävän ruokakulttuurin osalta painotetaan siirtymää kasvipohjaisiin proteiineihin. *Ilmasto-ohjelmaan on tarkennettu kestävän ruokakulttuurin edistämistä siten, että kaupunki pyrkii lisäämään kasvipohjaisia vaihtoehtoja ja vähentämään eläinperäisten tuotteiden kulutusta. Resurssien lisäämistä ympäristö- ja ilmastotietouden edistämiseksi toisen asteen oppilaitoksissa arvioidaan ja pyritään huomioimaan ilmasto-ohjelman päivitysten yhteydessä. Liikkumisen edistäminen osana ilmastokasvatusta on jo sisällytetty ohjelman toimenpiteisiin, kuten toimenpiteessä 2.1.15 "Lapsiystävällinen pyöräilykaupunki", jossa pyöräilyn ja kestävän liikkumisen edistäminen on keskeisessä roolissa..*

Kokkolanseudun Kehitys Oy:

Kokkolanseudun Kehitys Oy (KOSEK) näkee ilmasto-ohjelman tukevan yritysten vastuullisuustyötä ja kilpailukykyä. Lausunnossa korostetaan kaupungin, KOSEKin ja yritysten yhteistyön merkitystä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. KOSEK esittää, että akkuvarastojen rooli tulisi huomioida osana vihreää sähköjärjestelmää, ja korostaa kestävien hankintojen positiivisia vaikutuksia alueen yrityksille. *Akkuvarastojen roolia kaupungin ilmastotyössä arvioidaan mahdollisuuksien mukaan ilmasto-ohjelman päivityksessä.*

Österbottens Producentförbundet:

Maanviljelijöiden edustajat kiittävät ilmasto-ohjelman kattavuutta ja maatalouden huomioimista. He korostavat nurmiviljelyn hiilensidontakykyä ja toivovat sen laajempaa huomioimista laskelmissa. Lisäksi järjestö esittää, että paikallisesti tuotettujen maito- ja lihatuotteiden roolia ilmastotyössä tulisi vahvistaa suurkeittiöiden ja laitosten hankintaketjuissa. *Lausuntoon viitaten kaupungilla ei valitettavasti ole mahdollisuutta vaikuttaa*

päästölaskelmiin, joten nurmiviljelyn hiilensidontakykyä ei voida huomioida laskelemissa. Ilmasto-ohjelmassa kuitenkin painotetaan kestävästä ruokakulttuurin edistämistä, ja julkisissa ruokapalveluissa suositaan vastuullisia hankintoja. Tämä tarkoittaa muun muassa ympäristöystävällisesti tuotettujen ja paikallisesti kasvatettujen raaka-aineiden käyttöä. Näin kaupunki edistää vähähiilistä ruokakulttuuria ja tukee alueellista kestävästä kehityksen työtä.

Keski-Pohjanmaan liitto:

Keski-Pohjanmaan liitto pitää ilmasto-ohjelmaa tärkeänä ja nostaa esille kaupungin roolin maakunnallisen kiertotaloustiekartan laadinnassa. Kiertotaloustiekartta tarjoaa suuntaviivat kohti luonnonvaroja viisaasti hyödyntävää ja kestävästä kiertotalousmaakuntaa. Keski-Pohjanmaalla on vahvaa osaamista ja menestyvää liiketoimintaa biotalouden ja kiertotalouden aloilla. Liitto tukee tiekartan laatimista ja sillä ei ole muuta lausuttavaa ilmasto-ohjelmaan.

Pohjanmaan jätelautakunta:

Pohjanmaan jätelautakunta kiittää ilmasto-ohjelman tavoitteita ja viiteen pääteemaan jaettua rakennetta. Heidän mielestään ohjelman laatimisprosessi on ollut esimerkillinen, koska siinä on otettu mukaan kaupungin eri toimialoja, liikelaitoksia ja sidosryhmiä. Lautakunta pitää erityisen tärkeänä Hinku-tavoitteiden ja päästöhyvitysten huomioimista ohjelmassa.

MTK Keski-Pohjanmaa:

MTK Keski-Pohjanmaa tuo esille maatalouden merkityksen alueella sekä korostaa maatalouden päästölaskennan haasteita. He painottavat kotimaisen ruuantuotannon ilmastotehokkuutta ja toivovat, että kaupungin hankinnat tukisivat paikallisia maataloustuotteita. Lausunnossa korostetaan biokaasun edistämistä ja nurmiviljelyn roolia ilmastotyössä, sekä esitetään huoli ilmasto-ohjelman kustannusten arvioinnin puuttumisesta. *MTK Keski-Pohjanmaan lausunnossa esitetyt huomiot maatalouden merkityksestä alueella ja kotimaisen ruuantuotannon ilmastotehokkuudesta ovat arvokkaita. Kokkolan ilmasto-ohjelmassa pyritään edistämään vastuullisia hankintoja, jotka tukevat paikallisia maataloustuotteita ja vähähiilistä ruokakulttuuria. Biokaasun rooli ilmastotyössä on tunnustettu ja se sisältyy ohjelman toimenpiteisiin. Kustannusten arvioinnin osalta ilmasto-ohjelmaan on lisätty toimenpide "Ilmastobudjetoinnin käyttöönotto." Tämän avulla selvitetään ilmastobudjetointiin siirtymisen edellytyksiä. Ilmastobudjetti tuo esiin ilmastotoimien resurssitarpeet ja tukee kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Budjetti linkitetään kaupungin talousarvioon ja tilinpäätökseen, jolloin ilmastotyön taloudellinen vaikuttavuus tulee näkyvämmäksi.*

Keski-Pohjanmaan Luonto ry:

Keski-Pohjanmaan Luonto ry pitää ilmasto-ohjelmaa tärkeänä, mutta toivoo sen olevan kunnianhimoisempi. Lausunnossa painotetaan vihreän siirtymän kestävyyttä ja luontovaikutusten huomioimista. Yhdistys kiinnittää huomiota tuulivoiman mahdollisiin negatiivisiin vaikutuksiin luontoon, kuten metsien pirstoutumiseen ja metsäpeurojen elinympäristöjen heikkenemiseen. Lisäksi esitetään aurinkovoiman käytön lisäämistä rakennetussa ympäristössä ja kaupungin oman luonnon monimuotoisuusohjelman laatimista. Lausunnossa tuodaan esiin, että kaupungin energiansäästö tavoite, joka on 7,5 %, voisi olla korkeampi. Myös maatalouden päästöjen vähentämiseksi ei esitetä riittävästi toimenpiteitä, vaikka se on merkittävin päästölähde Kokkolassa. *Lausunto on kattava ja siinä otetaan perusteellisesti kantaa vihreän siirtymän luontovaikutuksiin, mikä on arvokas lisä ilmasto-ohjelman kehittämiseen. Kaupunki korostaa, että kaikissa suuremmissa vihreän siirtymän hankkeissa, kuten tuulivoimahankkeissa, tehdään aina hankekohtaiset ympäristövaikutusten arvioinnit. Näin varmistetaan, että mahdolliset luontovaikutukset tunnistetaan ja niiden vaikutuksia voidaan lieventää tai kompensoida. Tämä on tärkeä osa kestävä ja vastuullista siirtymää kohti hiilineutraalia Kokkola. Lausuntojen perusteella ilmasto-ohjelmaan on lisätty oma osionsa päästöhvityksistä, mikä tarkoittaa muun muassa tuulivoiman roolia kaupungin ilmastotyössä. Osiossa on myös esitetty määrä, kuinka paljon kaupungin alueelle tarvittaisiin esim. tuulivoiman tuotantoa, jotta kaupungin ilmastotavoitteet saavutetaan. Lisäksi ohjelmaan on lisätty oma osuus maataloudesta, ja sen päästövähennystavoitteita tukemaan on tuotu neljä uutta toimenpidettä. Nämä toimenpiteet tarjoavat konkreettisia keinoja vähentää maatalouden päästöjä ja tukevat kestävä kehitystä Kokkolassa.*

Kaupungin ilmastotavoitteet on asetettu kunnianhimoisesti, mutta samalla realistisesti huomioiden Kokkolan maatalousvaltainen luonne ja sen vaikutukset päästölaskentaan. Tavoitteet ovat linjassa kansallisten tavoitteiden kanssa, vaikka ne eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska kansalliset tavoitteet kattavat sekä päästökauppasektorin että taakanjakosektorin, kun taas Kokkolan kaupungin, kuten muidenkin kuntien, tavoitteet keskittyvät taakanjakosektoriin sisältäen kaukolämmön tuotannon. Myös vertailuvuodet poikkeavat: kansallisessa tavoitteessa se on vuosi 1990, kun taas Kokkolan vertailuvuosi on 2007. Luonto ry:n esittämä energiansäästö tavoitteen nosto on huomioitu, ja tavoitetta tullaan tarkistamaan seuraavalla energiatehokkuussopimuskaudella.

Nuorisovaltuusto:

Nuorisovaltuusto pitää ilmasto-ohjelman tavoitteita kunnianhimoisina, mutta pohtii päästövähennystavoitteiden saavuttamisen realistisuutta. Lausunnossa painotetaan, että ilmastotoimilla ei saa heikentää kaupunkilaisten hyvinvointia eikä vähentää työpaikkoja. Nuorisovaltuusto on tyytyväinen siihen, että ilmastoasioiden eteen tehdään töitä, mutta liikenteen päästöjen vähentämistä pidetään erityisen haastavana. *Nuorisovaltuuston esille tuoma huoli*

ilmastotoimien vaikutuksesta kaupunkilaisten hyvinvointiin ja työpaikkoihin on otettu huomioon. Kiertotalous- ja puhtaan siirtymän hankkeet tuottavat tulevaisuudessa merkittävästi uutta liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja. Kaupunkistrategian mukaisesti toiminnassamme kannamme vastuuta kaupungin taloudesta, kuntalaisten hyvinvoinnista ja toiminnan vaikuttavuudesta. Rakennamme tulevaisuuden Kokkola taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla. Näin varmistamme, että ilmastotoimet tukevat koko kaupungin kehitystä ja asukkaiden elämänlaatua.

Luonnonvarakeskus ilmoitti, ettei jätä lausuntoa.

Yleiset mielipiteet

Asukkaiden näkemykset Kokkolan ilmasto-ohjelmasta olivat moninaisia, ja niissä esitettiin sekä kiitosta että kriittisiä huomioita. Palautteissa painotettiin avoimuuden ja läpinäkyvyyden merkitystä, ja ohjelman ehdotettujen toimenpiteiden kustannukset sekä rahoituslähteet haluttiin esitettävän ennen päätöksentekoa. Ohjelman perustana tulisi olla vahva tieteellinen näyttö. Osa asukkaista piti kaupungin hiilinegatiivisuutta merkinä siitä, ettei ilmasto-ohjelman kiirehtiminen ole tarpeen, ja esitti resurssien kohdentamista konkreettisiin ympäristöhaasteisiin, kuten mikromuovien ja lääkekemikaalien hallintaan. Tuulivoiman lisärakentamisen vaikutuksia hiilinieluihin ja kuntalaisten hyötyihin toivottiin arvioitavan tarkemmin. Lisäksi ehdotettiin pyöräilyinfrastruktuurin ja joukkoliikenteen kehittämistä sekä asukkaiden osallistumisen edistämistä. Asukkaat toivoivat ilmasto-ohjelman olevan kunnianhimoinen mutta realistinen ja huomioivan sekä arjen tarpeet että kaupungin taloudelliset reunaehdot. *Viitaten annettuihin yleisiin mielipiteisiin ilmasto-ohjelman perustana on vahva tieteellinen tieto, ja sitä päivitetään jatkuvasti uusimpien tutkimustulosten pohjalta. Ohjelmassa keskitytään konkreettisiin toimiin, joilla vähennetään päästöjä ja vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta. Tuulivoiman lisärakentamisen vaikutuksia hiilinieluihin ja kuntalaisten hyötyihin tarkastellaan erillisissä selvityksissä, ja niistä viestitään avoimesti. Pyöräilyinfrastruktuurin ja joukkoliikenteen kehittäminen ovat keskeisiä toimenpiteitä ilmasto-ohjelmassa, ja niiden suunnittelussa otetaan huomioon asukkaiden tarpeet. Kaupungin ilmastovahti-palvelu lisää ilmastotyön avoimuutta ja tarjoaa kuntalaisille reaaliaikaista tietoa ohjelman etenemisestä ja saavutuksista. Asukkaiden osallistuminen ilmastotyöhön on ohjelman keskiössä. Ohjelma pyrkii yhdistämään kunnianhimoiset ilmastotavoitteet ja realistiset, arjen tarpeita sekä kaupungin taloudelliset reunaehdot huomioivat toimenpiteet.*

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä omalta osaltaan liitteen A mukaisen Kokkolan ilmasto-ohjelman 2025 – 2035.
2. lähettää ilmasto-ohjelman edelleen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Käsittely Jäsen Koskela esitti I varapuheenjohtaja Sillanpään kannattamana kohta 1, että kaupunginhallitus palauttaa asian uuteen valmisteluun ja kohta 2, että valmistelussa huomioidaan kaupungin taloustilanne ja arvioidaan toimenpiteiden kustannusvaikutuksia sekä vaikutuksia suhteessa muihin kaupunkistrategian tavoitteisiin.

Äänestys Suoritettussa äänestyksessä asian käsittelyn jatkaminen sai 7 ääntä ja palautus 4 ääntä, yksi poissa.

Liite B Äänestyslista

Käsittely Asian käsittelyä päätettiin jatkaa. Jatketun käsittelyn aikana kaupunginjohtaja täydensi päätösesitystä siten, että lisätään kohta 3. Ilmasto-ohjelma toteutetaan kulloinkin voimassa olevan talousohjelman ja -arvion puitteissa. Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen sekä täydennyksen.

Päätös Kaupunginhallitus päätti

1. hyväksyä omalta osaltaan liitteen A mukaisen Kokkolan ilmasto-ohjelman 2025 – 2035.
2. lähettää ilmasto-ohjelman edelleen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.
3. että ilmasto-ohjelma toteutetaan kulloinkin voimassa olevan talousohjelman ja -arvion puitteissa.

Kaupunginvaltuusto 17.02.2025 § 5

Liite A Laajempi horisontti: Kokkolan Ilmasto-ohjelma 2025-2035

Oheisaineistona Lausunnot ilmasto-ohjelman luonnoksesta
Mielipiteet ilmasto-ohjelman luonnoksesta

Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto päättää

- 1 hyväksyä liitteen A mukaisen Kokkolan ilmasto-ohjelman 2025 – 2035.
- 2 että ilmasto-ohjelma toteutetaan kulloinkin voimassa olevan talousohjelman ja -arvion puitteissa.

Käsittely Käsittelyn aikana puheenjohtaja esitti, että asia palautetaan uuteen valmisteluun. Tiedusteltaessa valtuusto hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa ilmasto-ohjelman valmisteluun.

Kokkolan ilmasto-ohjelman valmistelun aikana on käyty laajaa vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa, ja MTK Keski-Pohjanmaa lähestyi kaupunginvaltuutettuja vetoomuksella, jossa ehdotettiin, että ilmasto-ohjelma palautetaan käsittelyyn. Kaupunginvaltuusto palautti ohjelman uudelleen valmisteltavaksi kokouksessaan 17.2.2025.

Vetoomuksessa tuotiin esille huolia muun muassa maatalouden ja paikallisen ruokatuotannon tukemisesta, liikenteen kehittämisestä maaseutualueilla sekä ilmasto-ohjelman kustannusvaikutusten arvioinnista. Näitä ja muita esille nousseita teemoja käsiteltiin valtuustoseminaarissa 10.3., jossa keskusteltiin ilmasto-ohjelman tasapainottamisesta ja muista kehitysehdotuksista.

Oheismateriaali MTK Keski-Pohjanmaa vetoamus

MTK Keski-Pohjanmaan vetoomuksessa ehdotettiin seuraavia muutoksia:

1. Ohjelma tasapainotetaan niin, että se tukee paikallista ruokatuotantoa, työllisyyttä ja aluetaloutta.
2. Autoilun ja pyöräilyn toimenpiteet suhteutetaan maaseutualueiden liikkumistarpeisiin.
3. Kustannusvaikutuksista tehdään perusteelliset arviot ja ne tuodaan avoimesti esille päätöksenteossa.
4. Paikallista asiantuntijuutta hyödynnetään laajemmin, ja päällekkäisiä neuvonta- ja koulutustoimenpiteitä vältetään.
5. Ohjelma perustuu Keski-Pohjanmaan maakuntaliiton ilmastotiekarttaan ja maatalouden osalta huomioidaan MTK:n Maatalouden ilmastotiekartan suositukset.
6. Ilmasto-ohjelma tukee kaupungin strategisia tavoitteita ja edesauttaa maatalouden elinvoimaisuutta ja kotimaisen ruoan käyttöä.

Lisäksi valtuustolta on tullut muita kehitysehdotuksia, kuten:

Asuntorakentamisen varmistaminen myös maaseutualueilla nostetaan mukaan ilmasto-ohjelmaan:

- Ilmasto-ohjelma keskittyy tiiviin kaupunkirakentamisen edistämiseen.
- Ohjelmassa todetaan, että asuinrakennukset pyritään sijoittamaan joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen reittien varrelle.
- Ilmastotavoitteiden näkökulmasta tiivis kaupunkirakenne on edullisempi kuin laaja ja harvaan rakennettu ympäristö, mutta ohjelmassa tulee huomioida myös maaseutualueiden asuntorakentamisen mahdollisuudet.

Kustannusvaikutusten arvioinnin ja toimenpiteiden priorisoinnin puuttuminen:

- Ohjelmassa ei ole esitetty kattavaa kustannus-hyötyanalyysia tai selkeää priorisointimallia toimenpiteille.

- On esitetty huoli, että kuntalaisilta ja yrityksiltä voidaan vaatia suuria investointeja ilman tiedossa olevia hyötyjä.
- Korjausehdotus: Jokaiselle ehdotetulle toimenpiteelle on tehtävä yksityiskohtainen kustannus-hyötyarviointi ja toimenpiteet tulee priorisoida vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden perusteella.

Näiden ehdotusten pohjalta ilmasto-ohjelmaan on tehty tarvittavia ja tarkoituksenmukaisia muutoksia sekä lisäyksiä, jotka näkyvät ohessa olevassa ilmasto-ohjelman luonnoksessa. Muutokset ovat tasapainottaneet ohjelmaa huomioiden mm. maaseutualueiden erityispiirteet, alueellisen ruokatuotannon merkityksen sekä kustannusvaikutusten arvioinnin tärkeyden.

Liite A

Laajempi horisontti: Kokkolan Ilmasto-ohjelma 2025-2035 (luonnos)

Kaupunginhallituksen lähetekeskustelun tavoitteena on käydä läpi ohjelmaan tehdyt muutokset ja varmistaa, että ne vastaavat valtuustoseminaarissa ja lausuntokierroksella esiin nousseisiin huolenaiheisiin ennen ohjelman lopullista hyväksymistä kaupunginhallituksessa ja edelleen kaupunginvaltuustossa.

Lisäksi on huomioitava, että kaupunki on saanut ympäristöministeriöltä 45 000 euron avustuksen ilmasto-ohjelman laadintaan. Avustusehtojen mukaisesti ilmasto-ohjelman tulee olla valmis ja valtuuston hyväksymä 31.5.2025 mennessä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus käy asiassa lähetekeskustelun.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.